

16 maja 2013 r.

Opinia prawna

Spór powstały na gruncie przepisów regulujących gospodarowanie odpadami komunalnymi, w oparciu o przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2012 nr 391) w zakresie przetargów na odbieranie albo na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych dotyczy w szczególności kwestii obowiązkowego organizowania przetargów przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Przepis nakładający obowiązkowe organizowanie przetargów pozostaje w rażącej sprzeczności z zasadą samorządności, wyrażoną i zagwarantowaną, w art. 16 i 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Zgodnie z zasadą samorządności, która umożliwia i zapewnia jednostkom samorządowym swobodę w dobieraniu instrumentów, zapewniających realizację zadań własnych, narzucanie obowiązkowych regulacji w tym zakresie stanowi naruszenie tak samej zasady samorządności, jak i konstytucyjnej zgodności aktów normatywnych, w tym wypadku w zakresie zgodności z konstytucją.

Zasada zagwarantowana ustawą nie może doznać naruszenia przez normę prawną w randze ustawy, a naruszenie takie nie może korzystać z ochrony prawnej, nawet do czasu jego usunięcia.

„Przepis ten przekreśla dorobek wielu gmin, które odbieranie odpadów z powodzeniem realizują przy pomocy jednostek i zakładów budżetowych, które z racji braku odrębnej od gminy osobowości prawnej nie mogą w nich startować (...) stoi w sprzeczności z krajowym prawem zamówień publicznych, ustawą o gospodarce komunalnej oraz orzecznictwem krajowych i unijnych organów sądowniczych w tym zakresie”¹

Stanowisko powyższe potwierdza utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości („ETS”) wyrażone w szczególności w wyroku Trybunału (wielka izba) z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie C-337/05, jak również w orzeczeniu z 13 października 2005 C-458/03 czy orzeczeniu z 19 listopada 1999 w sprawie C-107/98.

Również zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 11 sierpnia 2005 sygn. akt II GSK 105/05, „Wykonywanie przez gminę zadań komunalnych we własnym zakresie przez utworzoną w tym celu jednostkę organizacyjną siłą rzeczy zawarcia umowy nie wymaga. Podstawą powierzenia wykonywania tych zadań jest bowiem sam akt organu gminy powołującego do życia tę jednostkę i określający przedmiot jej działania.

Wobec powyższego, wobec niezgodności normy nakładającej obowiązkowe przeprowadzanie przetargów, tak w świetle niezgodności normy ustawowej z konstytucją, jak i wobec rażącego naruszenia zasady samorządności i niezgodności z utrwalonym zwyczajem, zasadami realizowania zadań komunalnych z zakresu utrzymania porządku w gminach, jednostki samorządu terytorialnego mają prawo, bez obowiązkowych przetargów, powierzać odbiór odpadów własnym jednostkom organizacyjnym.

RADCA PRAWNY

Anna Drukiewicz

¹ Opinia dla Biura Senatorskiego M. Rockiego w sprawie projektu ustawy o odpadach (druk senacki 249) oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2012.391)